

Biedrības “Latvijas Permakultūras biedrība”,

Reģistrācijas nr. 40008187624,

juridiskā adrese: Rīga, Čiekurkalna 7. šķērslīnija 10 - 1,

Biedrības “Puse Latvijas”,

Reģistrācijas nr. 40008308927,

juridiskā adrese: Sigulda, Pulkveža Brieža iela 93b-18

IESNIEGUMS

Nosūtāms e-adresē:

**Ministru prezidentei Evikai Siliņai
Zemkopības ministrijai
Klimata un enerģētikas ministrijai
Tiesībsarga birojam**

Par iebildumiem tiesību akta projektam

Saskaņā ar [Ministru kabineta noteikumu nr. 639, “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 11. punktu](#) sabiedrības pārstāvji var vērsties institūcijā Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā, aktualizējot nepieciešamību nodrošināt sabiedrības līdzdalības iespējas, ja tās iepriekš nav nodrošinātas.

Tāpēc **vēršam Jūsu uzmanību uz pārkāpumiem** Zemkopības ministrijas grozījumu Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" (turpmāk – Tiesību akta projekts) projektā, kas publicēts Tiesību aktu publiskajā portālā (turpmāk – TAP). Saskaņā ar Tiesību akta projektu, personai, kas iesniedz pieteikumu mikrolieguma izveidei, turpmāk pieteikumam būs jāpievieno attiecīgās sugu un biotopu aizsardzības jomas sertificēta eksperta atzinums, kas līdz šim bija valsts pārvaldes iestāžu kompetence. Kā pamatojums tiek norādīta administratīvā sloga mazināšanās Valsts meža dienestam un Dabas aizsardzības pārvaldei, kā arī ātrāka administratīvā procesa virzība, pieņemot lēmumu par mikrolieguma izveidošanu.

Aicinām nekavējoties apturēt Tiesību akta projekta virzību, jo:

1. Mikroliegums ir teritorija, ko nosaka, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja kāda no funkcionālajām zonām to nenodrošina.¹ Savukārt īpaši aizsargājamu sugu

¹ Sugu un biotopu aizsardzības likums

un biotopu aizsardzība ir valsts pārvaldes kompetence, kā to nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4. un 5. pants, tāpēc nav tiesiska pamata izdevumus, kas saistīti ar dabas aizsardzību, prasīt segt sabiedrībai.

Biedrības “Latvijas Permakultūras biedrība” un biedrības “Puse Latvijas” ieskatā nav pamata Tiesību akta projekta anotācijā (turpmāk – Anotācija) norādītajam secinājumam, ka mikroliegumu pieteicējiem ir eksperta atzinuma sagatavošanai vajadzīgie resursi (*tālāk citāts*): “Visbiežāk (134 gadījumos no 178 iesniegtajiem pieteikumiem pēdējos divos gados) iesniegumus Valsts meža dienestā par mikrolieguma izveidošanu iesniedz nevalstiskās organizācijas vai iestādes, kurām ir pieejams atbilstošs sugu vai biotopu eksperts, vai arī iesniedzējas ir personas, kas pašas ir iestādes darbinieki vai nevalstisko organizāciju biedri ar sugu vai biotopu eksperta sertifikātu. Līdz ar to secināms, ka mikrolieguma izveidošanas ierosinātajam ir gan iespējas, gan kompetences, lai reizē ar priekšlikumu mikrolieguma izveidei sagatavotu arī eksperta atzinumu. Tāpat secināms, ka mikroliegumu izveides process nereti ir kampaņveidīgs.” No Anotācijas netop skaidrs, kā sagatavotāji ir ieguvuši un apkopojuši informāciju par nevaldības organizāciju resursiem un finansējumu, tāpēc jāšaubās, vai šāda informācija ir balstīta faktos. Neizvērtējot sabiedrības resursus un gatavību uzņemties eksperta atalgošanu, nav pieļaujams, ka Anotācijā norādītais slogs tiks pārnests uz sabiedrības pleciem, paredzot, ka Anotācijā norādītās eksperta atzinuma izmaksas par vienu mikroliegumu 800 – 1500 eiro apmērā tiek segtas no fizisku personu vai nevaldības organizāciju līdzekļiem.

Tiesību akta projekta apstiprināšana nozīmētu, ka praktiski tiek anulētas iedzīvotāju iespējas ar savu iniciatīvu un zināšanām piedalīties valsts īstenotajā īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībā. Turklāt šādi grozījumi diskriminē iedzīvotājus, nosakot viņiem tādas pašas prasības, kādas līdz šim bija valsts institūcijām.

2. Nepietiekama apspriede un sasteigta Tiesību akta projekta virzība:

Tiesību akta projekts nodots izskatīšanai TAP tikai ar 4 dienu apspriešanas termiņu, kas nav samērīgs ar tā ietekmi uz sabiedrību un vidi. Netiek ievērots [Orhūsas konvencijā](#) (jeb Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem) un Eiropas Savienības tiesībās nostiprinātais sabiedrības līdzdalības princips, kas pieprasa pienācīgu laiku viedokļu sniegšanai.

Tiesību akta projektā piedāvātajiem grozījumiem nepieciešams plašas sabiedrības (tai skaitā nevaldības organizāciju un ieinteresēto fizisko personu) izvērtējums, tāpēc kategoriski iebilstam Tiesību akta projekta apgalvojumam, ka sabiedrības līdzdalība uz šo tiesību akta projektu neattiecas.

Vēršam Jūsu uzmanību uz to, ka saskaņā ar [Satversmes 115.pantu](#) valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu. Minētā [Satversmes](#) norma, pirmkārt, valstij uzliek pienākumu izveidot un nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Otrkārt, tā indivīdam noteiktā kārtībā piešķir tiesības iegūt vides informāciju un līdzdarboties ar vides izmantošanu saistītu lēmumu pieņemšanas procesā.

Saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības principu vides aizsardzības apsvērumi ir jebkura attīstības procesa neatņemama sastāvdaļa. Arī Latvijas konstitucionālais likumdevējs gan no īpašumtiesībām izrietošās tiesības, gan arī tiesības dzīvot labvēlīgā vidē atzinis par cilvēka pamattiesībām, līdz ar to tā mērķis ir bijis uz vienlīdzības pamatiem aizsargāt kā personu ekonomiskās intereses, tā arī personu tiesības uz labvēlīgu dzīves vidi ([Satversmes tiesas 2009.gada 6.jūlija sprieduma lietā Nr. 2008-38-03 9.1.punkts](#)).

Efektīvas vides aizsardzības (pārvaldības) sistēmas pazīme ir arī tā, ka vides aizsardzības mērķi un uzdevumi tiek sasniegti, cieši līdzdarbojoties valstij, pašvaldībām, kā arī nevalstiskajām organizācijām un privātajam sektoram ([Satversmes tiesas 2007.gada 8.februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 11.punkts](#)).

Ievērojot iepriekš minēto, lūdzam:

1. Apturēt Tiesību akta projekta izskatīšanu līdz tiek veikta pilnvērtīga publiskā apspriešana, paredzot tai termiņu, kas nav mazāks par 14 kalendārajām dienām.

2. Veikt neatkarīgu izvērtējumu par Tiesību akta projekta ietekmi uz sabiedrību un vidi;

3. Nodrošināt, ka Tiesību akta projekts atbilst Eiropas Savienības direktīvām un Orhūsas konvencijai;

4. Nepieļaut, ka Tiesību akta projektā tiek noteikts pienākums mikrolieguma ierosinātajam nodrošināt eksperta atzinumu, jo tas:

4.1. pārkāpj taisnīguma principu;

4.2. neproporcionāli pārliek finansiālu un administratīvu slogu uz sabiedrību;

4.3. deleģē sabiedrībai valsts pārvaldes pienākumus.

5. Veikt izvērtējumu par valsts iestāžu kapacitāti dabas aizsardzības jomā, tostarp identificējot iemeslus, kāpēc Valsts mežu dienests un Dabas aizsardzības pārvalde nespēj nodrošināt ekspertu piesaisti; noskaidrojot arī to, kā vēja parku attīstība ietekmē ekspertu pieejamību, kā arī atrodot risinājumus mikroliegumu noteikšanai nepieciešama, neatkarīgu ekspertu tīkla izveidei.

Ar cieņu,

Ilze Mežniece, biedrības "Latvijas Permakultūras biedrība" valdes vadītāja,

Jānis Nicmanis, biedrības "Puse Latvijas" valdes priekšsēdētājs

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisku parakstu un satur laika zīmogu